

Briuselis, 2019 07 22
COM(2019) 342 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl finansinių mokėjimų pranešimų duomenų tvarkymo ir perdavimo iš Europos Sąjungos į Jungtines Valstijas terorizmo finansavimo sekimo programos tikslais įgyvendinimo bendros peržiūros

{SWD(2019) 301 final}

2010 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimas dėl finansinių mokėjimų pranešimų duomenų tvarkymo ir perdavimo iš Europos Sąjungos į Jungtines Valstijas terorizmo finansavimo sekimo programos (toliau – TFSP) tikslais¹.

Procedūriniai aspektai

Susitarimo 13 straipsnyje numatyta, kad apsaugos priemonių, kontrolės priemonių ir abipusiškumo nuostatų bendras peržiūras reguliariai atlieka Europos Sąjungos ir Jungtinių Valstijų peržiūros grupės, sudarytos iš Europos Komisijos, JAV Iždo departamento (toliau – Iždo departamentas) ir ES valstybių narių dviejų duomenų apsaugos institucijų atstovų, jose taip pat gali dalyvauti saugumo ir duomenų apsaugos ekspertai ir teisminės patirties turintys asmenys.

Tai yra penktosios po Susitarimo įsigaliojimo bendros peržiūros ataskaita, apimanti trisdešimt penkių mėnesių laikotarpį nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2018 m. lapkričio 30 d. 2011 m. vasario mėn. atlikta pirmoji Susitarimo bendra peržiūra² apėmė pirmų šešių mėnesių laikotarpį po Susitarimo įsigaliojimo (nuo 2010 m. rugpjūčio 1 d. iki 2011 m. sausio 31 d.), o 2012 m. spalio mėn. atlikta antroji bendra peržiūra³ apėmė paskesnę 20 mėnesių laikotarpį (nuo 2011 m. vasario 1 d. iki 2012 m. rugsėjo 30 d.). 2014 m. balandžio mėn. atlikta trečioji bendra peržiūra apėmė 17 mėnesių laikotarpį (nuo 2012 m. spalio 1 d. iki 2014 m. vasario 28 d.)⁴. 2016 m. kovo mėn. atlikta ketvirtoji bendra peržiūra apėmė 22 mėnesių laikotarpį (nuo 2014 m. kovo 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d.)⁵. 2013 m. lapkričio 27 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Komisijos ir Iždo bendros ataskaitos dėl pagal TFSP pateiktų duomenų vertės, remiantis Susitarimo 6 straipsnio 6 dalimi⁶.

Pagal Susitarimo 13 straipsnio 3 dalį peržiūros tikslais Europos Sąjungai atstovavo Europos Komisija, o JAV atstovavo Iždo departamentas. ES peržiūros grupei vadovavo aukšto rango Komisijos pareigūnas, o ją sudarė du Komisijos darbuotojai ir dviejų duomenų apsaugos institucijų atstovai.

Penktoji bendra peržiūra atlikta dviem pagrindiniais etapais: 2019 m. sausio 15 d. Hagoje Europolo patalpose ir 2019 m. sausio 31 d. ir vasario 1 d. Vašingtone JAV Iždo departamente.

Ši ataskaita grindžiama raštiškuose Iždo departamento atsakymuose į ES klausimyno, kuris buvo nusiųstas prieš atliekant peržiūrą, klausimus pateikta informacija, diskusijose su Iždo departamento darbuotojais ir JAV peržiūros grupės nariais gauta informacija, taip pat kituose viešai skelbiamuose Iždo departamento dokumentuose pateikta informacija. Be to, ataskaitoje atsižvelgiama į per peržiūrą Europolo darbuotojų, įskaitant Europolo duomenų apsaugos pareigūno, pateiktą informaciją. Kad turėtų visą reikiamą informaciją, Komisija taip pat

¹ OL L 195, 2010 7 27, p. 5.

² SEC(2011) 438 galutinis.

³ COM(2012) 454 *final*.

⁴ COM(2014) 513 *final* ir SWD(2014) 264 *final*, 2014 8 11.

⁵ COM(2017) 31 *final* ir SWD(2017) 17 *final*, 2017 1 19.

⁶ COM(2013) 843 *final*, 2013 11 27.

susitiko su paskirtuoju paslaugų teikėju, kuris pateikė savo informaciją, o 2019 m. balandžio 3 d. surengė posėdį, kuriame valstybės narės pateikė grįžtamąją informaciją apie Susitarimo abipusiškumo nuostatas.

Rekomendacijos ir išvada

Remdamasi iš Iždo departamento, Europolo, paskirtojo paslaugų teikėjo ir nepriklausomų prižiūrėtojų gauta informacija ir paaiškinimais, taip pat susijusių dokumentų ir paieškų, vykdytų tarp pagal TFSP pateiktų duomenų, atsitiktinės imties patikrinimu, Komisija įsitikino, kad Susitarimas ir jo apsaugos bei kontrolės priemonės yra įgyvendintos tinkamai.

Europolas jam pavestas tikrinimo užduotis atlieka visiškai laikydamasis 4 straipsnio ir remdamasis iš Iždo departamento gautais išsamiais ir reguliariai atnaujinamais patvirtinamaisiais dokumentais. Priežiūros mechanizmas veikia sklandžiai ir leidžia veiksmingai užtikrinti, kad duomenys būtų tvarkomi laikantis 5 straipsnyje nustatytų sąlygų. Visi neatrinkti duomenys pagal Susitarimo 6 straipsnio 4 dalį ištrinami ne vėliau kaip per penkerius metus nuo jų gavimo.

TFSP išlieka itin svarbi priemonė, leidžianti laiku teikti tikslią ir patikimą informaciją apie veiklą, susijusią su įtariamais teroristų planavimo ir finansavimo veiksmais. Ji padeda identifikuoti ir atsekti teroristus bei jų paramos tinklus visame pasaulyje. Per šį peržiūros laikotarpį TFSP ir toliau buvo ES naudinga. Po 2015 m., padažnėjus teroristiniams išpuoliams, ji tampa vis svarbesnė. Tam tikrais atvejais remiantis pagal Susitarimą pateikta informacija pradėti specialūs tyrimai, susiję su teroristiniais išpuoliais ES teritorijoje.

Kalbant apie galimybes toliau gerinti padėtį, Komisija siūlo, kad Iždo departamentas, atlikdamas kasmetinį prašymų pagal 4 straipsnį vertinimą, išnagrinėtų, kurie pranešimų tipai ir geografiniai regionai atlikus paiešką pagal TFSP pasitaiko dažniausiai ir rečiausiai. Tokio vertinimo išvados turėtų būti įtrauktos į paskesnius prašymus pagal 4 straipsnį ir į jas turėtų būti atsižvelgta. Tai gali leisti tiksliau suformuluoti prašymą ir taip sumažinti pagal 4 straipsnio 2 dalį paskirtojo paslaugų teikėjo prašomų pateikti duomenų kiekį. Be to, Komisija mano, kad Iždo departamentas turėtų patobulinti savo procedūras persvarstydamas, ar būtina saugoti vadinamuosius atrinktus duomenis, ir užtikrinti, kad šie duomenys būtų saugomi tik tol, kol jie reikalingi konkrečiam tyrimui ar baudžiamajam persekiojimui, kuriems yra naudojami (6 straipsnio 7 dalis). Atsižvelgdama į tai Komisija taip pat prašo valstybių narių pranešti Europolui, kaip vieno langelio principu veikiančiam kontaktiniam centrai (angl. *Single Point of Contact*, SPoC), kad šis paskiau perduotų informaciją Iždo departamentui, apie galutinai užbaigtas bylas, ir iš esmės tai reikštų, kad su byla susiję atrinkti duomenys būtų ištrinami. Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į atrinktus duomenis, kuriuos Iždo departamento analitikai peržiūri, bet atsižvelgdami į aktualumą per konkretų tyrimą toliau neplatina.

Be to, valstybės narės turėtų reguliariai teikti Europolui (kad jis pagal poreikį perduotų Iždo departamentui) grįžtamąją informaciją apie papildomą TFSP pranešimų, gautų iš Iždo departamento, naudą, kas leistų dar labiau pagerinti informacijos, kuria keičiamasi pagal 9 ir 10 straipsnius, kokybę ir kiekį. Komisija taip pat teigiamai vertina dabartinius Europolo veiksmus ir ragina jį toliau aktyviai didinti informuotumą apie TFSP ir teikti pagalbą

valstybėms narėms, kurios kreipiasi norėdamos gauti patarimų ir pasinaudoti jo patirtimi rengdamos prašymus pagal 10 straipsnį.

Komisija pažymi, kad procedūros, pagal kurias nagrinėjami asmenų prašymai įvertinti, ar nepažeidžiamos jų teisės į duomenų apsaugą pagal Susitarimo nuostatas, yra veiksmingos. Tačiau Komisija ragina Iždo departamentą užtikrinti, kad tokie patikrinimai būtų taikomi visoms taikytinoms Susitarime nustatytoms teisėms, įskaitant duomenis, kurių buvo ieškoma tik tuo atveju, kai esama ankstesnės informacijos arba įrodymų, leidžiančių manyti, kad paieškos subjektas yra susijęs su terorizmu arba jo finansavimu.

Komisija palankiai vertina toliau didėjančią JAV valdžios institucijų skaidrumą keičiantis informacija, parodančia TFSP vertę tarptautiniu mastu kovojant su terorizmu. Bendrojoje vertės ataskaitoje ir atliekant šią peržiūrą pateikta išsami informacija apie tai, kaip gali būti ir yra naudojami pagal TFSP pateikti duomenys, taip pat nurodyti konkretūs tokie atvejai leidžia geriau suprasti, kaip veikia TFSP ir kokią papildomą naudą ji teikia.

JAV valdžios institucijos plačiai naudojosi Susitarimo 9 straipsnyje nustatyta galimybe pagal TFSP gautą informaciją ES valdžios institucijoms teikti nesant prašymų. Be to, peržiūrimu laikotarpiu Europolas aktyviai iniciavo nemažai prašymų pagal Susitarimo 10 straipsnį. Tai padėjo padidinti ES valdžios institucijų informuotumą apie TFSP, todėl tos valdžios institucijos ėmė daugiau naudotis TFSP. ES valdžios institucijos nurodė, kad Iždo departamento popierine forma teikiami pranešimai galėtų būti tvarkomi veiksmingiau, jei būtų teikiami skaitmeniniu būdu. Komisija ragina Iždo departamentą ir Europolą apsvarstyti, kaip būtų galima palengvinti pranešimų tvarkymą laikantis TFSP saugumo priemonių.

Siekiant užtikrinti tinkamą Susitarimo įgyvendinimą, sukurti pasitikėjimu grindžiamus santykius tarp susitariančiųjų šalių ir suinteresuotiesiems subjektams teikti garantijas dėl TFSP priemonės naudingumo, būtina reguliariai atlikti Susitarimo peržiūrą. Komisija ir Iždo departamentas susitarė kitą bendrą peržiūrą pagal Susitarimo 13 straipsnį atlikti 2021 m. pradžioje.

Tarnybų darbiniam dokumente, kuris pridedamas prie šios ataskaitos, išsamiai aprašytas Susitarimo veikimas, bendros peržiūros atlikimo procesas, jos rezultatai ir rekomendacijos.